

foreflaaede i tidligere Lovforslag, og som den høitærede Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet i Gjærningen har viist, at han ogsaa mener, at man meget godt kan gennemføre ad administrativt Vej, antager jeg, at det fra de mere praktiske Folks Side nærmest hviler paa en af de to sidstnævnte Grunde. Men det synes mig at være klart, at, hvis den Tanke, som man har liggende bag ved Ønsket om at faae en Forandring i Geistlighedens Lønningsmaade, saaledes at Præsterne sættes paa fast Løn, skulde være den, at man derigjennem kunde faae Penge ind i Statskassen, vilde det være meget uheldigt med Hensyn til Jækketællingen af Lønningerne for Præsterne, thi dersom de kontante Lønninger for Præsterne skulde ansættes paa en Maade, som nogen kunde være til deres nuværende Indtægter, vilde der ikke blive Noget tilovers til Statskassen. De Herrer, som maaste endogsaa nu have en vis Forkjærlighed for den kontante Lønningsmaade, men som iøvrigt ønske, at Folketjens Præster skulde have en god, anstændig Lønning, deres Opmærksomhed kan jeg ikke Andet end henlede paa, at man ved at gaa den kontante Lønningsvej gjør det saare tvivlsomt, om virkelig gode Lønninger vilde kunne opnaas. Det er Noget, som jeg tror, at enhver praktisk erfaren Mand vil give mig Ret i, at, naar man skal til at bestemme Lønningerne i kontante Penge, at udbetale af Statskassen, bliver det noget vanskeligere at faae Beløbet bragt tilveirs, end naar man kan henvise Præsterne til de Indtægter, der allerede ere for Gaanden og væsentlig endnu ere i deres Besiddelse. Naar Pengene først skulde gaa ind i Statskassen, sørend de kunne komme til Præsterne, er jeg meget bange for, at der vil blive nogle af Pengene tilbage i Statskassen, inden de naae ud til Præsterne. Fremdeles vil jeg henlede Opmærksomheden paa, at en kontant Pengeløn, een Gang fastslaaet, maaste ikke laet vil blive forandret, eftersom Konjunkturerne maatte forandre sig. Jeg synes, at vi i den Henseende have Erfaringer for os fra andre Lønningsforhold; om ogsaa Priserne stige, om ogsaa Pengene forsvaavidt blive mindre værd, er det ikke sagt, at der derved saaledes uden videre følger en tilsvarende Forholdelse i den kontante Pengeløn. Set fra Geistlighedens Standpunkt nærer jeg ingen Tvivl om, at det er fordelagtigere for den, at Lønningerne, Bederlaget for deres Embedsgjærning, forbliver som hidtil Naturalpræstationer eller Vælses efter Kapitelstart, idet der intet Spørgsmaal er om, at der derigjennem vil finde en tidsvarende Forøgelse Sted af Lønningerne til de geistlige Embedsmænd. Der er, medens jeg berører dette, ogsaa en anden Side af Sagen, som jeg maa fremdrage. Jeg forstaaer overmaade godt, hvad det er, der bringer saa mange ærede Medborgere — jeg veed ikke, om der er saa mange ærede Medlemmer i denne Forsamling, men der er i

alt Fald vist Mange andre Steder, der gjøre det — til at lægge en særlig Vægt paa, at der, naar alle de til Geistlighedens Lønninger henlagte Præstationer blive konverterede til Penge og indbragne i Statskassen, da maatte blive dannet en særlig geistlig Fond. Der er vistnok Mange, der lægge en særlig Vægt derpaa, og jeg forstaaer meget godt, hvorfor man gjør det. For at forebygge Misforstaaelser skal jeg udtale, hvad jeg har sagt adskillige Gange tidligere, nemlig at jeg ikke hører til dem, der mene, at Kirken skal betragtes som en juridisk Person, der har en egentlig Eiendomsret over de engang til Kirken og Geistligheden henlagte Midler. Det mener jeg ikke. Jeg mener, at Staten har Ret til at træffe Lovforanstaltninger angaaende disse Midler. Ikke desto mindre kan jeg meget godt forstaa, at der er Mange, som se en Betyggelse for, at de Midler, som nu i Aarhundreder have henligget til Kirken og Geistligheden, fremdeles skulde faae en tilsvarende Anvendelse, altsaa i firkelige Diemed veri, at disse Midler holdes affondrede for sig, fremfor om de gik ind i den almindelige Statskasse. Jeg vil nu ikke gaa nærmere ind paa, om disse ærede Medborgere have Ret i denne Opfattelse. Jeg siger kun, at jeg meget godt kan forstaa, at de have denne Tro, og der lader sig ogsaa Noget anføre til Begrunderne af, at man kunde finde en større Betyggelse for Geistlighedens og Kirkens Stilling, naar der dannedes en særlig geistlig Fond, end naar dette ikke blev Tilfældet. Men det synes mig ganske klart, at jo større de Midler bleve, om hvis Inddragelse i den almindelige Statskasse eller i en særskilt Fond der vilde blive Spørgsmaal, desto vanskeligere vilde det blive for hvilken som helst Styrelse at faae realiseret Tanken om en særlig geistlig Fond. Dersom det kun var en mindre Overskudsfond, der var Tale om, saaledes som der har været Spørgsmaal om efter de Lovforslag, der have været under Behandling i Aarene 1870—1874, og for hvis Hentet man meget let vilde kunne finde en passende Anvendelse, det være sig gjennem aarlige Finantslove eller ad anden Vej, da kunde jeg tænke mig, at man ikke vilde anse det for Umagen værd at gøre en svær Strid om, hvorvidt disse Midler skulde indgaa i den almindelige Statskasse eller henlægges til en særlig Fond. Men naar vi faae med mange Millioner at gjøre, staaer det for mig temmeligt klart, at det da vil være forbundet med uovervindelige Vanskeligheder at faae dannet en særlig geistlig Fond af disse mange Midler. Naar man ikke tilsigter gjennem en Reform af det geistlige Lønningsvæsen at opnaa en Binding for Statskassen, altsaa en Bepærelse for Borgerne, saa kunde jeg tænke mig, at man havde en anden Tanke dermed, som jeg tillod mig at sige før. Det maa være mig tilladt at utrykke en Formodning om, at en saadan Tanke kunde være tilstede, da man aldeles ikke har lagt Stjul